

POMOC PRAWNA
PORADY OBYWATELSKIE
MEDIACJA

Gdy umiera najbliższy...

Informator

Zadanie pn. "Prowadzenie Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 1 lokalizowanego na terenie Miasta Jarosław oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego" realizowane przez PSONI Koło w Jarosławiu jest finansowane ze środków Powiatu Jarosławskiego

Aby skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej,
poradnictwa obywatelskiego lub mediacji na
terenie Powiatu Jarosławskiego należy umówić
termin wizyty dzwoniąc pod numer

 16 624 62 62

Więcej informacji www.powiat.jaroslowski.pl

TU OTRZYMASZ DARMOWĄ POMOC:

POMOC PRAWNA

- Starostwo Powiatowe w Jarosławiu
Jarosław, ul. Jana Pawła II 17
- Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Pruchniku
Pruchnik, ul. ks. B. Markiewicza 20

PORADNICTWO OBYWATELSKIE

- Urząd Gminy Roźwienica
Roźwienica 1
- Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Radymno
Skołoszów, ul. Dworska 67
- Urząd Gminy Laszki
Laszki 36
- Urząd Gminy Chłopice
Chłopice 149a

Śmierć bliskiej osoby to bolesne doświadczenie. Często nagłe i zaskakujące. Pogrążona w żałobie rodzina nie jest w stanie myśleć o załatwianiu spraw urzędowych, które choć uciążliwe, w końcu muszą zostać załatwione.

Dla wielu osób podjęcie jakichkolwiek działań organizacyjnych jest bardzo trudne. Dlatego aby uniknąć kłopotów i niespodziewanych wydatków przygotowaliśmy krótki poradnik dla osób, które straciły najbliższą osobę. Dzięki niemu przebrnięcie przez konieczne formalności po śmierci bliskiej osoby będzie łatwiejsze.

Źródło: pixabay.com

ZASIŁEK POGRZEBOWY

Osoby, które pokryły koszty pogrzebu, mogą ubiegać się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o zasiłek pogrzebowy.

Komu przysługuje zasiłek?

Zasiłek pogrzebowy przysługuje: członkowi rodziny (małżonek, także pozostający w separacji orzeczonej wyrokiem sądu, rodzice, ojczym, macocha oraz osoba przysposabiająca, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione, dzieci przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, inne dzieci przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości, rodzeństwo, dziadkowie, wnuki, osoby, nad którymi została ustanowiona opieka prawna), pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego, osobie obcej jeżeli pokryli koszty pogrzebu.

Kiedy przysługuje zasiłek?

Zasiłek pogrzebowy przysługuje po śmierci:

- osoby, która ma przyznaną emeryturę, emeryturę pomostową, rentę, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne,
- osoby, która jest ubezpieczona w ZUS,

- osoby, która pobierała świadczenie przedemerytalne lub zasiłek przedemerytalny,
- osoby, która pobierała rentę socjalną,
- osoby, która zmarła wskutek wypadku lub choroby zawodowej powstałych w szczególnych okolicznościach,
- osoby, która pobierała rentę z tytułu wypadku lub choroby zawodowej powstałych w szczególnych okolicznościach,
- członka rodziny osób wymienionej w/w punktach,
- osoby, która zmarła w czasie pobierania zasiłku chorobowego albo świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu ubezpieczenia,
- osoby, która w dniu śmierci nie miała przyznanej emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania.

Wysokość zasiłku

Wysokość zasiłku pogrzebowego wynosi aktualnie 4.000,00 zł, z tym że członkowi rodziny kwota 4.000,00 zł przysługuje niezależnie od kwoty poniesionych kosztów pogrzebu, natomiast innym osobom zasiłek pogrzebowy przysługuje do wysokości poniesionych kosztów, ale nie więcej niż 4.000,00 zł.

W razie poniesienia kosztów pogrzebu przez więcej niż jedną osobę lub podmiot, zasiłek pogrzebowy ulega

podziałowi między te osoby lub podmioty – proporcjonalnie do poniesionych kosztów pogrzebu.

Jakie dokumenty i kiedy złożyć do ZUS?

Wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego składa się w ciągu 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której koszty pogrzebu zostały przez nas opłacone na druku Z-12 dostępnym w każdej jednostce ZUS oraz na stronie internetowej ZUS. Do wniosku załącza się: akt zgonu osoby zmarłej oraz np. oryginały rachunków poniesionych kosztów pogrzebu, a jeżeli oryginały zostały złożone w banku – kopie rachunków potwierdzone przez bank za zgodność z oryginałem, dokumenty potwierdzające więzi z osobą zmarłą (np. skrócone odpisy aktów stanu cywilnego) oraz zaświadczenie płatnika składek o podleganiu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Źródło: pixabay.com

ODPRAWA POŚMIERTNA i inne świadczenia związane z pracą

Odprawa pośmiertna to specjalne świadczenie, którego wypłatę reguluje art. 93 Kodeksu pracy. Jest wypłacana niezależnie od zasiłku pogrzebowego przysługującego osobie, która poniosła koszty związane z pogrzebem, a obowiązek wypłaty rodzinie pracownika odprawy pośmiertnej spoczywa na pracodawcy zmarłego pracownika.

Odprawa pośmiertna wypłacana jest uprawnionym członkom rodziny pracownika w razie jego śmierci w czasie trwania umowy o pracę lub w czasie pobierania po jej rozwiązaniu zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby.

Komu przysługuje odprawa pośmiertna?

Odprawa pośmiertna wypłacana jest małżonkowi lub innym członkom rodziny, spełniającym warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W pierwszej kolejności odprawa pośmiertna przysługuje małżonkowi osoby zmarłej (jeżeli małżonkowie byli w separacji, wówczas nie otrzymuje on tego świadczenia). Do otrzymania odprawy pośmiertnej uprawnieni są także inni członkowie rodziny, którzy spełniają warunki wymagane

do uzyskania renty rodzinnej. Jedną z takich grup są dzieci zmarłej osoby, a także dzieci adoptowane oraz przyjęte na utrzymanie i wychowanie (w zależności od ich wieku) a także rodzice zmarłego, ale jedynie w sytuacji gdy są oni niezdolni do pracy lub ukończyli 50 lat (więcej o osobach uprawnionych do renty rodzinnej na stronie 9).

Ile wynosi wysokość odprawy pośmiertnej?

Wysokość odprawy pośmiertnej oblicza się według reguł dotyczących określania wysokości ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy. Kwota przysługującej odprawy pośmiertnej uzależniona jest od okresu zatrudnienia pracownika u danego pracodawcy i wynosi:

- jednomiesięczne wynagrodzenie w przypadku zatrudnienia krótszego niż 10 lat,
- trzymiesięczne wynagrodzenie w przypadku zatrudnienia trwającego od 10 lat do 15 lat,
- sześciomiesięczne wynagrodzenie w przypadku zatrudnienia trwającego co najmniej 15 lat.

Odprawę pośmiertną dzieli się w częściach równych pomiędzy wszystkich uprawnionych członków rodziny. Jeżeli po zmarłym pracowniku pozostał tylko jeden członek rodziny uprawniony do otrzymania odprawy pośmiertnej, przysługuje mu połowa odpowiedniej kwoty.

Prawo do odprawy pośmiertnej ulega przedawnieniu po upływie 3 lat od dnia jej wymagalności czyli co do zasady od chwili śmierci pracownika.

Czy pracodawca może odmówić wypłaty odprawy?

Pracodawca może zwolnić się od obowiązku wypłaty odprawy pośmiertnej, w sytuacji, gdy ubezpieczył pracowników na życie, a odszkodowanie wypłacone przez instytucję ubezpieczeniową jest nie niższe niż należna odprawa pośmiertna. Jeżeli odszkodowanie jest niższe od odprawy, pracodawca ma obowiązek wypłacić kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy należną odprawą pośmiertną a świadczeniem wypłaconym przez ubezpieczyciela.

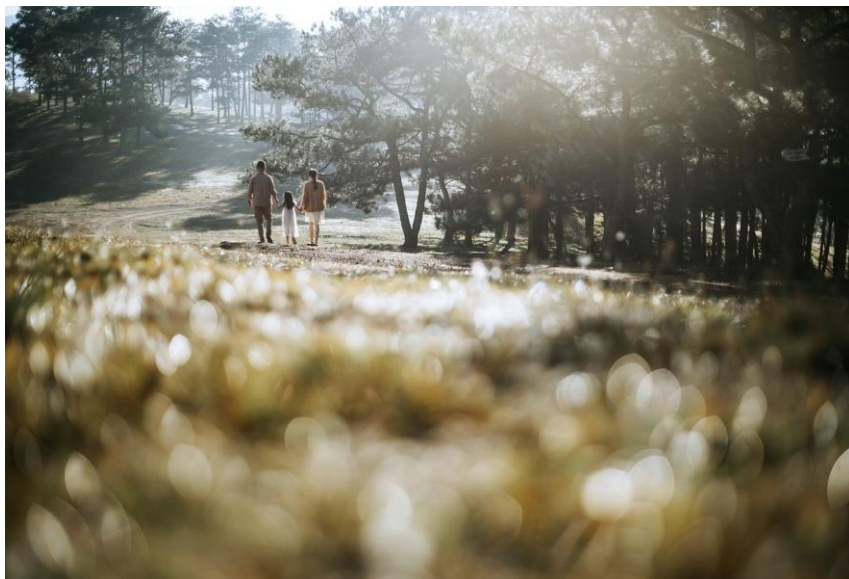
Co z innymi świadczeniami ze stosunku pracy?

Pracodawca ma obowiązek rozliczenia należności, które przysługują pracownikowi do dnia śmierci. Prawa majątkowe ze stosunku pracy nie wygasają, lecz przechodzą na osoby wskazane w art. 63¹ § 2 Kodeksu Pracy. Prawa majątkowe ze stosunku pracy przechodzą po śmierci pracownika, w równych częściach, na małżonka oraz inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych. W razie braku takich osób prawa te wchodzi do spadku.

Prawa majątkowe, których dotyczy ta reguła, to m.in. niewypłacone zmarłemu pracownikowi wynagrodzenie, diety, nagrody, a także ekwiwalent za urlop czy nadgodziny. Wszystkim osobom uprawnionym przysługuje równa część do każdego z tych świadczeń.

Od wypłaconego rodzinie wynagrodzenia i ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy nie potrąca się składek ZUS, jednak konieczne jest odprowadzenie zaliczki na podatek dochodowy.

Źródło: pixabay.com

RENTA RODZINNA

Renta rodzinna to świadczenie mające na celu finansowe wsparcie po śmierci bliskiej osoby. Może ją otrzymać uprawniony członek rodziny po śmierci osoby, która miała prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub po osobie ubezpieczonej, która spełniała warunki do przyznania tych dwóch wyżej wymienionych świadczeń. Jeżeli osoba zmarła w chwili śmierci pobierała zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, jej bliscy także mogą ubiegać się o rentę rodzinną.

Do renty rodzinnej mają prawo:

- dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione: do ukończenia 16 lat, jeśli się uczą – do ukończenia 25 lat (jeżeli dziecko ukończyło 25 lat na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty przedłużamy do zakończenia tego roku studiów), bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy przed ukończeniem 16 lat lub w przypadku kontynuowania nauki w szkole przed ukończeniem 25 lat,
- wnuki i rodzeństwo i inne dzieci przyjęte co najmniej na rok przed śmiercią na wychowanie i utrzymanie chyba, że śmierć była następstwem wypadku, niemające prawa do renty po zmarłych rodzicach, a w przypadku gdy rodzice żyją, rodzice

- nie mogą zapewnić im utrzymania albo ubezpieczony lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd,
- małżonek (wdowa lub wdowiec), który do dnia śmierci pozostawał we wspólności małżeńskiej, jeżeli:
 - w chwili śmierci małżonka miał skończone 50 lat lub był niezdolny do pracy, albo wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłym współmałżonku, które nie ukończyło 16 lat, a jeśli uczy się w szkole – 18 lat, sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy i do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej,
 - ukończył 50 lat lub stał się niezdolny do pracy już po śmierci współmałżonka, lecz nie później niż 5 lat od jego śmierci albo od zaprzestania wychowywania dzieci.

Owdowiała osoba, która nie spełnia w/w warunków i nie ma źródła utrzymania, ma prawo do renty rodzinnej: przez rok od śmierci współmałżonka albo przez okres uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu kwalifikującym do wykonywania pracy zarobkowej – nie dłużej niż przez 2 lata od śmierci współmałżonka.

Małżonka lub małżonek rozwiedziony albo wdowa lub wdowiec, którzy w chwili śmierci współmałżonka nie pozostawali z nim we wspólności małżeńskiej, mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli – oprócz spełnienia wymienionych warunków – mieli w dniu śmierci współmałżonka prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

Prawo do renty ma również małżonka rozwiedziona lub pozostająca w separacji, jeśli udowodni, że bezpośrednio przed śmiercią współmałżonka otrzymywała od niego alimenty na podstawie porozumienia między rozwiedzionymi/separowanymi (nie dotyczy to mężczyzn).

Rodzice osoby zmarłej również mogą otrzymać prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełniają warunki takie jak dla wdowy/ wdowca (odnośnie wieku, wychowywania dzieci lub niezdolności do pracy) oraz zmarły ubezpieczony (emeryt lub rencista) bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania.

Jaką wysokość może osiągać renta rodzinna?

Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która jest podzielona w równych częściach pomiędzy osoby uprawnione. Kwota wypłacana w ramach renty

rodzinnej różni się w zależności od liczby osób uprawnionych do jej otrzymania i wynosi odpowiednio:

- dla jednej osoby uprawnionej - 85% świadczenia, które przysługiwało albo przysługiwałoby zmarłemu,
- dla dwóch osób uprawnionych - 90% świadczenia, które przysługiwało albo przysługiwałoby zmarłemu,
- dla trzech lub więcej osób uprawnionych - 95% świadczenia, które przysługiwało albo przysługiwałoby zmarłemu.

Najniższa gwarantowana kwota świadczeń emerytalno-rentowych od 1 marca 2021 r., w tym renta rodzinna, wynosi 1.250,88 zł.

URLOP OKOLICZNOŚCIOWY

Niektóre wydarzenia w życiu wymagają dnia wolnego. Ustawodawca zapewnił pracownikom urlop z przeznaczeniem między innymi na takie wydarzenia jak śmierć bliskiej osoby.

Liczba dni wolnych w przypadku śmierci członka rodziny zależy od stopnia pokrewieństwa - dwa dni przysługują w przypadku zgonu małżonka, dziecka, rodzica, ojczyma lub macochy, a jeden dzień, gdy chodzi o zgon rodzeństwa, babci, dziadka lub innej osoby pozostającej na utrzymaniu lub pod bezpośrednią

opieką. W przepisach nie ma określonego terminu, w jakim powinien być wykorzystany urlop okolicznościowy. Przyjmuje się, że z urlopu okolicznościowego można skorzystać w inny dzień, o ile będzie bezpośrednio związany z wydarzeniem, które uprawnia do urlopu.

SPADEK

Jedną z ważniejszych do załatwienia po śmierci osoby bliskiej spraw to spadek.

Spadek nabywa się z chwilą otwarcia spadku czyli z dniem śmierci spadkodawcy. Aby móc nim swobodnie rozporządzać, spadkobierca musi potwierdzić swoje prawo do niego i nie ma tu znaczenia czy spadek przypadł spadkobiercy na podstawie testamentu czy też odziedziczył go na podstawie ustawy.

Na decyzję, czy odrzucić spadek czy przyjąć go w całości, spadkobierca ma 6 miesięcy od dnia, kiedy dowiedział się o swoim tytule do spadku. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem (wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku) lub przed notariuszem (wystawia akt poświadczenia dziedziczenia). Jeżeli spadkobierca w ciągu 6 miesięcy, nie złoży żadnego oświadczenia, będzie to oznaczało, że przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Niniejsza publikacja ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi opinii prawnej ani porady prawnej. Treści zawarte w niniejszym informatorze mogą nie uwzględniać wszystkich aspektów istotnych dla danego zagadnienia oraz mogą zawierać stanowiska niepodzielane przez sądy, organy administracji publicznej lub inne instytucje, bądź też mogły stać się nieaktualne z powodu zmiany prawa lub linii orzeczniczej. Autorzy nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody powstałe w związku z podejmowaniem lub nie podejmowaniem przez osoby trzecie jakichkolwiek czynności na podstawie treści zamieszczonych w niniejszym informatorze.

Niniejsza publikacja ukazała się w ramach działań edukacyjnych prowadzonych w ramach realizacji przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu zadania publicznego pn. "Prowadzenie Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 1 zlokalizowanego na terenie Miasta Jarosław oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Jarosławskiego" finansowanego ze środków Powiatu Jarosławskiego.

Publikacja bezpłatna, nieprzeznaczona do sprzedaży. Zawiera stan prawny na październik 2021 r.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

